

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

20 czerwca 2012

W niniejszej pracy ukazano zarys historii urzędu Prezydenta w Polsce. Przedstawiono tryb wyborów i kadencję Prezydenta, jak również pełnione przez niego funkcje. Ponadto, zaprezentowano kompetencje oraz uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezydent w Polsce jest głową państwa, najwyższym organem państwowym posiadającym szerokie kompetencje. To bardzo eksponowane stanowisko wiąże się z ogromną odpowiedzialnością za losy narodu i państwa.

HISTORIA URZĘDU PREZYDENTA W POLSCE

Po I wojnie światowej, gdy Polska odzyskała niepodległość, od 1918 roku głowę państwa sprawował Tymczasowy Naczelnik Państwa natomiast już od 1919 Naczelnik Państwa. Na mocy Konstytucji z 17 marca 1921 r.[1] oraz z 23 kwietnia 1935[2] w II Rzeczypospolitej zaczęła występować instytucja Prezydenta, która istniała także po II wojnie światowej, aż do uchwalenia Konstytucji PRL – 22 lipca 1952 r.[3]. Na jej mocy zlikwidowano instytucję prezydenta. Dopiero od 1989 r po obradach okrągłego stołu została przywrócona instytucja Prezydenta.[4]

TRYB WYBORÓW I KADENCJA PREZYDENTA RP

Instytucja Prezydenta w Rzeczypospolitej Polskiej przeszła dużą ewolucję. Na mocy konstytucji marcowej Prezydent był wybierany przez Zgromadzenie Narodowe. Za czasów obowiązywania konstytucji kwietniowej, Zgromadzenie Elektorów wskazywało kandydata na Prezydenta, obecny Prezydent również mógł wskazać kandydata na swojego zastępcę. Następnie w wyborach był wybierany Prezydent. Na mocy konstytucji z 1947 r. prezydenta

wybierał Sejm ustawodawczy. W 1989 roku, gdy została przywrócona funkcja Prezydenta, zgromadzenie Narodowe zostało upoważnione do wyboru reprezentanta swego kraju – czyli wyboru Prezydenta.

W 1990 r. odbyły się pierwsze wybory powszechne. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jak również Art. 127 Konstytucji uregulowały kwestię wyborów Prezydenta. „Logiczną konsekwencją pozycji ustrojowej Prezydenta jako strażnika suwerenności państwa i gwaranta ciągłości władzy państwowej jest złożenie w ręce narodu decyzji o tym, kto ma piastować urząd głowy państwa. Prezydent jest zatem wyłaniany w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym. Sposób wybierania głowy Państwa nie jest więc typowym dla systemu parlamentarnego, w którym szefa Państwa wybiera legislatura, lecz przyjmuje rozwiązania charakterystyczne dla systemów ciążących ku prezydencjalizmowi. Brakuje tu jednak konsekwencji, zakres kompetencji przyznawanych polskiemu Prezydentowi pozwala bowiem uznać, że mamy do czynienia ze zracjonalizowanym systemem parlamentarnym”[5].

Kandydatowi na Prezydenta RP są stawiane niezbyt wysokie wymagania, taki kandydat musi spełniać następujące kryteria:

- być obywatelem Polski,
- korzystać z pełni praw wyborczych,
- skończyć 35 lat,
- musi złożyć oświadczenie dotyczące ewentualnej współpracy ze służbami specjalnymi,
- musi wyrazić zgodę o ubieganie się na urząd Prezydenta.

Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej zostaje ten kandydat, który w powszechnym głosowaniu otrzymał bezwzględną większość głosów. W Przypadku, gdy żaden z kandydatów nie uzyskał

większości głosów, dochodzi do kolejnego głosowania, które przypada na 14 dzień od dnia pierwszego głosowania. Do drugiej tury głosowania przechodzą jedynie tylko Ci kandydaci, którzy w pierwszej turze głosowania otrzymali najwięcej głosów. Istnieje również sytuacja w której, drugą turę wyborów można odroczyć na 14 dni (czyli na 28 dzień od daty I tury wyborów przypada druga tura, sytuacja taka ma miejsce wtedy gdy:

- jeden z kandydatów na Prezydenta zrezygnował z kandydatury,
- jeden z kandydatów na Prezydenta utracił prawo wyborcze,
- z powodu śmierci jednego z kandydatów.

Kadencja Prezydenta obecnie trwa 5 lat (Natomiast z mocy Konstytucji marcowej i Kwietniowej trwała 7 lat, potem w 1989 roku została zmieniona na okres 6 lat) ta sama osoba nie może sprawować urzędu Prezydenta dłużej niż dwie kadencje.[6]

PREZYDENT RP W ŚWIELE KONSTYTUCJI Z 3 KWIETNIA 1997 R.

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w Konstytucji z 2 kwietnia 1997[7] r. poświęcony został oddzielny rozdział. Już Art. 10 Konstytucji zalicza Prezydenta RP do organów „sprawujących” władzę wykonawczą obok Rady ministrów Prezydent RP jest najważniejszym reprezentantem Państwa Polskiego, jest gwarantem ciągłości funkcjonowania organów władzy państwowej. Prezydent swą osobą reprezentuje Państwo Polskie w sposób ciągły , mimo iż nie podejmuje żadnego konkretnego działania.

Celami, które winny przyświecać całość działań Prezydenta są:

- „czuwanie nad przestrzeganiem Konstytucji” – prezydent musi dbać, aby przez nikogo nie doznawały uszczerbku przepisy konstytucji, w inicjowaniu Prezydenta chodzi o reprezentowanie nie jakichkolwiek państwowości polskiej, ale tej konkretnej, skonstruowanej przez Konstytucję z 2 kwietnia 1997 roku).
- „stanie na straży suwerenności państwa” – czyli szczególna dbałość o zachowanie pełni władztwa publicznego przez organy

państwa polskiego wobec wszelkich spraw publicznych na jego terytorium i wobec wszystkich podmiotów tam funkcjonujących.

– „troska o bezpieczeństwo państwa” – czyli śledzenie, przeciwdziałanie, a w końcu zwalczanie wszelkich możliwych zagrożeń normalnego funkcjonowania państwa polskiego i jego obywateli. Wymaga to naturalnie szczególnej troski o sprawność zarówno Sił Zbrojnych RP, jak i formacji politycznych.

– „troska o nienaruszalność terytorium państwowego” – Prezydent musi przeciwdziałać wszelkim próbom cesji najmniejszej choćby części obszaru terytorialnego Polski, w tym również na przykład wód terytorialnych.

– „troska o niepodzielność tego terytorium” nie obejmuje przeciwdziałania próbom nowych „rozbiorów”, gdyż takie działania mieściłyby się już w ramach troski o suwerenność RP lub w ramach troski o nienaruszalność terytorium”.[8]

ZASADA INCOMPATIBILITAS

Zgodnie z zasadą incompatibilitas, Prezydent nie może sprawować żadnego innego urzędu jak również nie może pełnić żadnej innej funkcji publicznej nie związanej z pełnieniem funkcji Prezydenta. „Zasada incompatibilitas oznacza w szczególności, że osoba piastująca urząd Prezydenta nie może wchodzić w skład żadnego innego organu państwowego. Osoba wybrana na stanowisko Prezydenta powinna złożyć wszystkie inne piastowane urzędy oraz ewentualny mandat parlamentarny. Z drugiej strony, osoba piastująca urząd Prezydenta nie powinna zostać powołana na żaden inny urząd ani nawet kandydować w wyborach, chociaż zasada incompatibilitas w przypadku Prezydenta stanowi konieczną konsekwencję zasady podziału władzy, której celem jest stworzenie zabezpieczeń przed nadmierną koncentracją uprawnień w ręku jednostki. Jednym z elementów zasady podziału władzy jest bowiem zasada, że w skład różnych organów państwowych powinny wchodzić różne osoby. Wprowadzenie zasady incompatibilitas ma także na celu

ochronę autorytetu urzędu prezydenckiego. Od zasady incompatiilitas należy odróżnić zakazy wprowadzane ustawą z 21.08.1997r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.”[9]

FUNKCJA REPREZENTACYJNA I SYMBOLICZNA PREZYDENTA

W artykule 126 ust. 1 konstytucji RP mowa jest o funkcji reprezentacyjnej i symbolicznej. Przepisy tegoż artykułu nie są pełnym wyrazem istoty tej funkcji, gdyż funkcja ta polega przede wszystkim na tym, że Prezydent jest uosobieniem autorytetu władzy państwowej, funkcja Prezydenta jest symbolem jedności i trwałości państwa polskiego. Od umiejętności politycznych danego Prezydenta uzależnione jest jak on będzie postrzegany przez opinię publiczną, w jakim stopniu będzie autorytetem moralnym stojącym ponad międzypartyjnymi sporami.[10]

„Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.

Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. Prezydent Rzeczypospolitej wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach.”[11]

FUNKCJA WYKONAWCZA PREZYDENTA

Kolejną funkcją jaka na mocy Konstytucji przysługuje Prezydentowi jest funkcja wykonawcza. „Władzę ustawodawczą sprawuje Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.”[12] Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej bierze czynny udział w sprawowaniu polityki państwa przede wszystkim polityki zagranicznej i obronnej jak również w wykonywaniu ustaw.

W ramach funkcji wykonawczej na najważniejszych uprawnieniach Prezydenta należą:

- ratyfikowanie i wypowiedanie umów międzynarodowych,
- przyjmowanie listów uwierzytelniających,
- przyjmowanie listów odwołujących przedstawicieli państw obcych,
- nadawanie stopni wojskowych.

Konstytucja przewidywała utworzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego, która to rada ma być organem doradczym, umożliwiającym Prezydentowi udział w prowadzeniu polityki państwa.

PREZYDENCKA FUNKCJA ARBITRAŻU

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej został również wyposażony w funkcję arbitrażu, której w sposób jednoznaczny nie przewiduje Konstytucja . „(...) można jednak wyprowadzić ją z ogółu przepisów dotyczących prezydentury, w szczególności z Art. 126 Konstytucji. Pojęcie „arbitrażu” nie zostało w doktrynie prawa konstytucyjnego zdefiniowane w sposób w pełni jednoznaczny. Najogólniej można powiedzieć, że łączy ono dwa aspekty.

Po pierwsze, Prezydent ma być czynnikiem stabilizującym system rządowy. Powinien czuwać nad harmonijnym i sprawnym funkcjonowaniem pozostałych władz w państwie. Realizacja jego kompetencji ma służyć rozwiązaniu konfliktów, jakie pojawiają się w procesie współdziałania poszczególnych organów państwowych, pełni on więc funkcje władzy neutralnej lub moderującej. Interweniuje w granicach swoich kompetencji w sytuacjach kryzysowych, w celu przywrócenia normalnego funkcjonowania władz publicznych. Do Prezydenta należy w szczególności rozwiązywanie kryzysu gabinetowego, poprzez desygnowanie na Premiera takiej osoby, która zdoła utworzyć

rząd cieszący się poparciem Sejmu.”[13]

Do Prezydenta należy również decyzja o odwołaniu się do arbitrażu wyborców, sytuacja taka ma miejsce wtedy, gdy w sejmie brak jest większości Parlamentarnej, która byłaby zdolna do uchwalenia budżetu. „Po drugie Prezydent arbiter stoi na straży nadrzędnych wartości, na których opiera się państwo. Artykuł 126 Konstytucji wymienia:

- ciągłość władzy państwowej,
- przestrzeganie konstytucji,
- suwerenność,
- bezpieczeństwo państwa,
- nienaruszalność oraz niepodzielność terytorium państwowego.”[14]

UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z WYBORAMI

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej posiada uprawnienia związane z wyborami parlamentarnymi, jak również z powołaniem pierwszego posiedzenia nowo wybranych izb. Uprawnienia te posiadają charakter organizacyjno-techniczny, i nie mają większego znaczenia na arenie politycznej. Obowiązkiem Prezydenta jest ogłoszenie i wyznaczenie terminu wyborów do Sejmu i Senatu, mówi o tym Art. 98 Konstytucji[15]. Prezydent w terminie 30 dni od daty wyborów , zwołuje pierwsze posiedzenie Sejmu i Senatu, mówi o tym Art. 109 [16]ust. 2 Konstytucji. Natomiast w przypadku skrócenia kadencji parlamentu data ta ulega zmianie na 15 dni świadczy o tym Art. 98 ust 5 Konstytucji[17]. Na pierwszym posiedzeniu Sejmu i Senatu Prezydent wyznacza Marszałka Seniora, który prowadzi pierwsze posiedzenie na którym zostaje wybrany Marszałek.

KOMPETENCJE ZWIĄZANE Z POWOŁYWANIEM RADY MINISTRÓW ORAZ PRZYJMOWANIE DYMISJI TEJŻE RADY

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej posiada szereg kompetencji związanych z powoływaniem rządu, do najważniejszych możemy zaliczyć:

- desygnowanie i powołanie Prezesa Rady Ministrów w procedurze zasadniczego tworzenia rządu, mówi o tym Art. 154 ust 1 Konstytucji[18],
- powołuje Premiera wybranego przez Sejm – Art. 154 ust. 1 Konstytucji,
- na wniosek Premiera powołuje pozostałych członków rządu wybranych przez sejm oraz odbiera od nich przysięgę,
- dokonywanie zmian na stanowiskach poszczególnych ministrów na poprzedni wniosek Premiera – Art. 161 Konstytucji[19],
- odwołuje ministra jeżeli wobec niego Sejm uchwalił wotum nieufności,
- przyjmuje dymisję Rady Ministrów, jednocześnie powierzając jej dalsze sprawowanie obowiązków do momentu powołania nowej Rady Ministrów.

KOMPETENCJE ZWIĄZANE Z POLITYKĄ ZAGRANICZNĄ I OBRONNOŚCIĄ

Art. 133 ust 3 Konstytucji[20] nakłada na Prezydenta obowiązek współdziałania w zakresie polityki zagranicznej z Prezesem Rady Ministrów oraz właściwym ministrem. W myśl tegoż artykułu Prezydent na forum międzynarodowym nie może podejmować samodzielnie decyzji ani wyrażać poglądów wcześniej nie uzgodnionych z rządem. Prezydent wszystkie własne pomysły związane z polityką zagraniczną państwa musi konsultować z rządem, do którego należy ostatnie słowo. Rząd podejmując taką decyzję musi wziąć pod uwagę możliwość odmowy ratyfikowania umowy międzynarodowej przez Prezydenta. Prezydent w dziedzinie polityki zagranicznej i obronności posiada szereg uprawnień, do najważniejszych możemy zaliczyć:

- ratyfikacje oraz wypowiedanie umów międzynarodowych,

- prawo wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności umowy międzynarodowej z Konstytucją (Art. 133 ust. 2) [21],
- mianowanie i odwołanie pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej innych państwach (Art. 133 ust. 1 pkt. 2) [22],
- przyjmowanie listów uwierzytelniających i odwołujących akredytowanych przy nim przedstawicieli państw obcych (Art. 133 ust 1 pkt 3) [23],
- nadawanie stopni wojskowych na wcześniejszy wniosek ministra Obrony Narodowej (Art. 134 ust 5) [24],
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Bezpieczeństwa Narodowego (Art. 144 pkt. 26) [25],
- określa kierunki rozwoju sił zbrojnych na wniosek Ministra Obrony Narodowej (Art. 5 pkt 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP),
- zatwierdza strategię bezpieczeństwa narodowego,
- na wniosek Rady Ministrów lub na wniosek Premiera postanawia o użyciu jednostek wojskowych poza granicami kraju,
- wydaje w drodze postanowienia Polityczno-Strategiczną Dyrektywę Obronną Rzeczypospolitej Polskiej.

KOMPETENCJE ZWIĄZANE ZE STANOWIENIEM USTAW

Prezydent posiada szereg kompetencji związanych ze stanowieniem ustaw, do najważniejszych z nich należą między innymi:

- inicjatywa ustawodawcza [26],
- prawo zgłaszania poprawek do projektu ustaw [27],
- prawo weta ustawodawczego [28],

– prawo wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności ustawy z Konstytucją zarządza ogłoszenie ustawy w Dzienniku Urzędowym[29].

UPRAWNIENIA PREZYDENTA ZWIĄZANE Z WŁADZĄ SĄDOWNICZĄ

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w swoich uprawnieniach związanych z władzą sądowniczą posiada m.in. prawo do obsadzania wielu urzędów w organach władzy sądowniczej. Ponadto posiada szereg innych uprawnień, do najważniejszych możemy zaliczyć:

- mianowanie sędziów na wniosek Krajowej Rady sądownictwa, świadczy o tym Art. 179 Konstytucji[30],
- powołanie I Prezesa sadu Najwyższego spośród kandydatów przedstawionych mu przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sadu Najwyższego – Art. 183 ust 3 Konstytucji[31],
- powołuje Prezesów Sadu Najwyższego,
- powołuje Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- powołuje wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- powołuje Prezesa i wiceprezesów Trybunału Konstytucyjnego,
- wskazuje jednego członka krajowej Rady Sądownictwa,
- ma prawo występować z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności aktu normatywnego z Konstytucją.

POZOSTAŁE UPRAWNIENIA PREZYDENTA

Do pozostałych uprawnień Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej należą między innymi:

- zwoływanie posiedzeń Rady Gabinetowej w sprawach szczególnej wagi dla Państwa – Art. 141 Konstytucji[32],
- wystąpienie z wnioskiem o powołanie przez Sejm Prezesa NBP –

Art. 227 ust 3 Konstytucji[33],

- powołuje trzech członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – Art. 214 ust 1[34],

- ma prawo zlecać przeprowadzenie kontroli najwyższej Izbie Kontroli – Art. 144 ust 3, pkt. 10[35],

- nadaje obywatelstwa i zwalnia z obywatelstwa – Art. 137 konstytucji,

- nadaje order i odznaczenia – Art. 138 Konstytucji,

- powołuje i odwołuje szefa kancelarii[36] – Art. 44 ust 3.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ POLITYCZNA

Prezydent podlega odpowiedzialności politycznej, czyli odpowiedzialności za celowość prowadzonej polityki. Podstawą przesłanką pociągnięcia do odpowiedzialności politycznej Prezydenta jest negatywna ocena danej działalności. Taka ocenę wystawia uprawniony do egzekwowania odpowiedzialności politycznej organ. Na mocy obowiązującej Konstytucji głowa państwa nie ponosi odpowiedzialności politycznej ani przed parlamentem, ani przed żadnym innym organem państwowym. Wynika to z wielu reguł, które odnoszą się do funkcjonowania prezydentury w systemie organów państwowych, do najważniejszych reguł możemy zaliczyć:

- w polskim prawie nie jest możliwe pozbawienie Prezydenta urzędu przed upływem kadencji z przyczyn politycznych,

- prezydent zostaje wyłączony z pod kontroli parlamentarnej,

- prezydent nie stanowi przedmiotu obrad parlamentarnych.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONSTYTUCYJNA

„Prezydent ponosi odpowiedzialność konstytucyjną, czyli odpowiedzialność za naruszenie Konstytucji lub ustawy. Przesłanka uzasadniająca pociągnięcie do odpowiedzialności

konstytucyjnej ma charakter obiektywny, jest nią fakt naruszenia konkretnej normy prawnej. W takim przypadku możliwe jest zastosowanie pewnych sankcji natury nie tylko honorowej, lecz i represyjnej. Odpowiedzialność konstytucyjna obejmuje wyłącznie czyny stanowiące zawinione naruszenia Konstytucji lub ustawy, dokonane w zakresie urzędowania lub w związku z zajmowanym stanowiskiem. Prezydent ponosi odpowiedzialność konstytucyjną zarówno za wszelkie działania podjęte bez kontrasygnaty, jak i za akty prawne kontrasygnowane przez premiera. W ostatnim przypadku odpowiedzialność konstytucyjną ponosi także premier. Postępowanie zmierzające do pociągnięcia Prezydenta do odpowiedzialności konstytucyjnej może zostać wszczęta wyłącznie na wniosek złożony na ręce Marszałka Sejmu przez co najmniej 140 członków Zgromadzenia Narodowego. wniosek jest kierowany do sejmowej Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, która po zbadaniu sprawy przedstawia sprawozdanie Zgromadzeniu Narodowemu.”[37]

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

„Prezydent ponosi odpowiedzialność karną zarówno za czyny związane ze sprawowaniem urzędu jak i za wszystkie czyny niezwiązane z pełnieniem swoich funkcji, jeżeli tylko wypełnią one znamiona przestępstwa. W przypadku popełnienia przestępstwa Prezydent może być pociągnięty do odpowiedzialności wyłącznie przed Trybunałem Stanu. Stosuje się wówczas identyczną procedurę jak przy egzekwowaniu odpowiedzialności konstytucyjnej. Decyzja o ściganiu należy więc do parlamentu. Prezydent nie może natomiast być ścigany przed sądami powszechnymi sprawach karnych w czasie sprawowania urzędu, a w przypadku przestępstw popełnionych w tym okresie, także po zakończeniu kadencji”.[38]

PODSUMOWANIE

Reasumując powyższe rozważania, stwierdza się, iż Prezydent odgrywa istotną rolę w procesie ustawodawczym, zarówno dzięki inicjatywie ustawodawczej, jak również przez przysługujące mu

prawo do umotywowanej odmowy podpisania ustawy (weto) oraz prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie zgodności uchwalonej przez Parlament ustawy z Konstytucją. Obowiązkiem Prezydenta jest przede wszystkim godne reprezentowanie swojego kraju na arenie międzynarodowej. Jednakże, należy mieć na uwadze to, iż głowa państwa ma prawo do błędów. Ponosi odpowiedzialność moralną przed Bogiem, historią, a także narodem. Odpowiedzialność prawną w Polsce Prezydent ponosi wyłącznie w przypadku ciężkiej zdrady stanu.

Autorki: Katarzyna Romanowska, mgr Edyta Jedlińska i Swietłana Pożyczka
Nadesłano do „Wolnych Mediów”

O AUTORKACH

Katarzyna Romanowska – absolwentka Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, studentka I roku studiów magisterskich na kierunku Administracja w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu.

Mgr Edyta Jedlińska – absolwentka Wydziału Nauk Prawnych w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu.

Swietłana Pożyczka – absolwentka Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu.

PRZYPISY

[1] Konstytucja Marcowa 18 marca 1925 r., (Dz. U.R.P. Nr 36 poz.240).

[2] Konstytucja Kwietniowa z 1935 r., (Dz. U.R.P. Nr 85 poz.608).

[3] Konstytucja PRL, (Dz. U. Nr 33, poz. 233).

[4] J. Kuciński, Konstytucyjny ustrój Państwowy Rzeczypospolitej Polskiej, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 223.

[5] D. Górecki, Polskie prawo konstytucyjne, Oficyna Wolters

Kluwer Business, Kraków 2007, s. 172-173.

[6] J. Ciapała, Prezydent w systemie ustrojowym Polski, Wyd. Sejmowe, Warszawa 1999.

[7] Konstytucja z 3 kwietnia 1997r., (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r. nr. 78, poz. 483).

[8] J. Kuciński, Konstytucyjny ustrój państwowy Rzeczypospolitej Polskiej, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 225.

[9] P. Sarnecki, Prawo konstytucyjne RP, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 346.

[10] P. Sarnecki, op. cit., s. 347.

[11] Art. 126 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z dnia 16 lipca 1997r. Nr. 78, poz. 483: „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej. Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. Prezydent Rzeczypospolitej wykonuje swoje zadania w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach.”

[12] Art. 10, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z dnia 16 lipca 1997r. Nr. 78, poz. 483: „Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.”

[13] P. Sarnecki, Prawo konstytucyjne RP, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 348-349

[14] P. Sarnecki, op. cit., s. 349.

[15] Art. 98 Konstytucji: „Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.”

[16] Art. 109 Konstytucji: „Sejm i Senat obradują na posiedzeniach. Pierwsze posiedzenia Sejmu i Senatu Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje na dzień przypadający w ciągu 30 dni od dnia wyborów, z wyjątkiem przypadków określonych w Art. 98 ust. 3 i 5.”

[17] Art. 98 ust. 5 Konstytucji, „Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.”

[18] Art. 154 ust. 1 Konstytucji: „W razie niepowołania Rady Ministrów w trybie Art. 154 ust. 3 Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 14 dni powołuje Prezesa Rady Ministrów i na jego wniosek pozostałych członków Rady Ministrów oraz odbiera od nich przysięgę. Sejm w ciągu 14 dni od dnia powołania Rady Ministrów przez Prezydenta Rzeczypospolitej udziela jej wotum zaufania większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. W razie nieudzielenia Radzie Ministrów wotum zaufania w trybie określonym w ust. 1, Prezydent Rzeczypospolitej skraca kadencję Sejmu i zarządza

wybory.”

[19] Art. 161 Konstytucji. „Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, dokonuje zmian w składzie Rady Ministrów.”

[20] Art. 133 ust. 3 Konstytucji „Prezydent Rzeczypospolitej jako reprezentant państwa w stosunkach zewnętrznych: 1) ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe, o czym zawiadamia Sejm i Senat, 2) mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych, 3) przyjmuje listy uwierzytelniające i odwołujące akredytowanych przy nim przedstawicieli dyplomatycznych innych państw i organizacji międzynarodowych. Prezydent Rzeczypospolitej przed ratyfikowaniem umowy międzynarodowej może zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie jej zgodności z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej w zakresie polityki zagranicznej współdziała z Prezesem Rady Ministrów i właściwym ministrem.”

[21] Art. 133 ust. 2.

[22] Art. 133 ust. 1 pkt. 2.

[23] Art. 133 ust 1 pkt 3.

[24] Art. 134 ust 5.

[25] Art. 144 pkt. 26 „Prezydent Rzeczypospolitej jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej. Prezydent Rzeczypospolitej mianuje Szefa Sztabu Generalnego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych na czas określony. Czas trwania kadencji, tryb i warunki odwołania przed jej upływem określa ustawa. Na czas wojny Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, mianuje Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych. W tym samym trybie może on

Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych odwołać. Kompetencje Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasady jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej określa ustawa. Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, nadaje określone w ustawach stopnie wojskowe.

[26] Art. 118 ust 1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej i Radzie Ministrów.

[27] art 119, ust. 2 Konstytucji- Prawo wnoszenia poprawek do projektu ustawy w czasie rozpatrywania go przez Sejm przysługuje wnioskodawcy projektu, posłom i Radzie Ministrów.

[28] Art. 122 ust 5 Konstytucji „Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Po ponownym uchwaleniu ustawy przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.

[29] Art. 122 ust 2 Konstytucji „Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

[30] Art. 179 Konstytucji „Sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony.

[31] Art. 183 ust 3 Konstytucji „Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej na sześcioletnią kadencję spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.”

[32] Art. 141 Konstytucji „W sprawach szczególnej wagi Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Radę Gabinetową. Radę Gabinetową tworzy Rada Ministrów obradująca pod przewodnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej. Radzie Gabinetowej nie przysługują kompetencje Rady Ministrów

[33] Art. 227 ust 3 Konstytucji Prezes Narodowego Banku Polskiego jest powoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej, na 6 lat.

[34] Art. 214 ust 1 Konstytucji „Członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji są powoływani przez Sejm, Senat i Prezydenta Rzeczypospolitej.

[35] Art. 144 ust 3, pkt. 10 Konstytucji „Przepis ust. 2 nie dotyczy wniosku o przeprowadzenie kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli.

[36] P. Sarnecki, Prawo konstytucyjne RP, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 347- 363.

[37] P. Sarnecki, Prawo konstytucyjne RP, C.H. Beck, Warszawa 2005 s. 349 S 368-369.

[38] Ibidem, s 369.

ŹRÓDŁA PRAWA

1. Konstytucja Kwietniowa z 1935 r., (Dz. U.R.P. Nr 85 poz. 608).

2. Konstytucja Marcowa 18 marca 1925 r., (Dz. U.R.P. Nr 36 poz. 240).

3. Konstytucja PRL, (Dz. U. Nr 33, poz. 233).

4. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r. nr. 78, poz. 483).

BIBLIOGRAFIA

1. Ciapała J., Prezydent w systemie ustrojowym Polski, Wyd. Sejmowe, Warszawa 1999.
2. Górecki D., Polskie prawo konstytucyjne, Oficyna a Wolters Kluwer business, Kraków 2007.
3. Kuciński J., Konstytucyjny Ustrój Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, LexisNexis, Warszawa 2003.
4. Sarnecki P., Prawo konstytucyjne RP, C.H. Beck, Warszawa 2005.